

Briuselis, 2024 m. gegužės 31 d.
(OR. en)

10402/24

CLIMA 215
ENV 561
ENER 257
TRANS 251
AGRI 443
ECOFIN 609
COMPET 597
IND 285
MI 546

PRANEŠIMAS

---

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai
Dalykas:	Komisijos komunikatas dėl Europos 2040 m. klimato srities tikslo – Politiniai debatai

---

1. Pirmininkaujanti valstybė narė parengė pridedamą pranešimą ir klausimus ministrams, kad jais būtų galima remtis 2024 m. birželio 17 d. Tarybos (aplinka) posėdžio politiniuose debatuose pirmiau nurodyta tema.
2. Nuolatinių atstovų komiteto prašoma susipažinti su pirmininkaujančios valstybės narės parengtu pranešimu bei klausimais ir perduoti juos Tarybai politiniams debatams.

Komunikatas dėl Europos 2040 m. klimato srities tikslo

– Politiniai debatai –

Įvadas

2024 m. vasario 6 d. Komisija paskelbė komunikatą „*Mūsų ateities užtikrinimas. Europos 2040 m. klimato srities tikslas ir siekis iki 2050 m. užtikrinti poveikio klimatui neutralumą kuriant tvarią, teisingą ir klestinčią visuomenę*“¹ (toliau – Komunikatas dėl 2040 m. klimato srities tikslo).

Komunikate pateikiama ateities po 2030 m. vizija, atsižvelgiant į intensyvėjančią klimato kaitą ir vis sparčiau augančius jos apčiuopiamus kaštus. Jame išdėstyta Europos, kaip žemyno, turinčio tvirtą pramonės ekosistemą, kuriame būtų naudojama švari ir įperkama mažo anglies dioksido pėdsako energija ir vartojamas tvarus maistas bei medžiagos, vizija – tokia Europa tarnaus ES piliečiams ir užtikrins ES atsparumą būsimoms krizėms.

Remiantis išsamiau poveikio vertinimu, komunikate rekomenduojamas tikslas iki 2040 m. grynąjį išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekį sumažinti 90 %, palyginti su 1990 m., kad ES toliau tvirtai siektų Europos klimato teisės akte išdėstyto savo tikslo iki 2050 m. užtikrinti poveikio klimatui neutralumą. Rekomenduojamas tikslas atitinka mokslines rekomendacijas ir įsipareigojimus pagal Paryžiaus susitarimą. Kai bus susitarta dėl 2040 m. tikslo, jis bus pagrindas ES naujam nacionaliniu lygmeniu nustatytam įpareigojančiam veiksmui pagal Paryžiaus susitarimą, apie kurį, likus pakankamai laiko iki COP 30, turi būti pranešta UNFCCC. Komunikate nurodoma, kad norint grynąjį išmetamą ŠESD kiekį sumažinti 90 %, likęs ES išmetamas ŠESD kiekis 2040 m. turėtų būti mažesnis nei 850 Mt CO₂ ekvivalento, o absorbuotas anglies dioksido kiekis turėtų pasiekti iki 400 Mt CO₂. Kad būtų pasiektas 2040 m. tikslas, taip pat, kad iki 2050 m. būtų pasiektas nulinis grynasis išmetamųjų teršalų kiekis, o vėliau – absoliutus neigiamas išmetamųjų teršalų kiekis, papildant su žeme susijusį absorbavimą, kai anglies dioksidas sekvestruojamas biomasėje ir dirvožemyje, reikės pramoninio anglies dioksido absorbavimo iš biogeninių ir atmosferos šaltinių. Tai apims anglies dioksido surinkimo, naudojimo ir saugojimo sprendimų diegimą siekiant sumažinti ir kompensuoti sunkiai sumažinamą išmetamą ŠESD kiekį kai kuriuose pramonės sektoriuose, taip pat aviacijos ar jūrų sektoriuose. Todėl kartu su Komunikatu dėl 2040 m. klimato srities tikslo Komisija paskelbė komunikatą „*Siekis – plataus užmojo pramoninis anglies dioksido tvarkymas ES²*“, kuriame išdėstyta ES bendros ir visapusiškos pramoninio anglies dioksido tvarkymo politikos ir investicijų sistemos kūrimo strategija, kuria užtikrinamas reglamentavimo tikrumas ir teikiamos paskatos investuoti į anglies dioksido surinkimą, saugojimą, naudojimą ir anglies dioksido absorbavimą, pavyzdžiui, į bioenergijos gamybą surenkant ir saugant anglies dioksidą (Bio-CCS) ir tiesioginį anglies dioksido surinkimą iš oro ir saugojimą (DACCS).

Komunikate dėl 2040 m. klimato srities tikslo taip pat išdėstomos sąlygos, kurių reikia norint pasiekti rekomenduojamą tikslą: visų pirma, iki galo įgyvendinti sutartą 2030 m. klimato ir energetikos politikos strategiją, užtikrinti Europos pramonės konkurencingumą, didesnę dėmesį skirti teisingai pertvarkai nė vieno nepaliekant nuošalyje, pasiekti, kad nesiskirtų mūsų ir tarptautinių partnerių turimos sąlygos, ir vesti strateginį dialogą dėl po 2030 m. galiosiančios sistemos, be kita ko, su pramonės ir žemės ūkio sektorių atstovais.

---

² Dok. 6306/24.

Taryboje išsamus komunikato ir prie jo pridėto poveikio vertinimo nagrinėjimas pradėtas 2024 m. vasario 12 d. Aplinkos darbo grupės posėdyje. 2024 m. kovo 25 d. Tarybos (aplinka) posėdyje pradėti pirmieji debatai dėl Komisijos komunikato. Išryškėjo bendras pritarimas tam, kad būtų nustatytas 2040 m. klimato srities tikslas, o komunikate nurodytos reikiamos sąlygos laikytos tinkamomis.

Dabartinė padėtis

Atsižvelgdama į komunikato dėl 2040 m. klimato srities tikslo tarpsektorinį pobūdį, pirmininkaujanti valstybė narė į diskusijas dėl Komunikato dėl Europos 2040 m. klimato srities tikslo ir jo poveikio vertinimo, įskaitant energetikos, pramonės, transporto, žemės ūkio ir finansų reikalus, techniniu lygmeniu aktyviai įtraukė kitų atitinkamų sudėčių Tarybą. Be to, buvo surengti specialūs posėdžiai, kad Komisija galėtų pateikti atsakymus ir paaiškinimus dėl daugelio delegacijų pateiktų klausimų. Įvairių sudėčių Tarybos atstovai pripažino, kad jų atitinkamuose sektoriuose reikia atsižvelgti į klimato kaitą ir parengti politiką bei priemones, atitinkančias ES poveikio klimatui neutralumo tikslą, taip sudarant sąlygas tolesnei pertvarkai³.

---

³ Žr., pavyzdžiui: 2024 m. gegužės 21 d. Tarybos išvadas dėl ES skaitmeninės politikos ateities (dok. 9957/24); 2024 m. gegužės 23 d. Tarybos išvadas dėl Europos konkurencingumo stiprinimo pasitelkiant kosmoso sektorių (dok. 10142/24); 2024 m. gegužės 23 d. Tarybos išvadas dėl žinių valorizacijos, kaip priemonės atspariai ir konkurencingai pramonei bei strateginiam savarankiškumui atviros ekonomikos sąlygomis Europoje užtikrinti, stiprinimo (dok. 10182/24); 2024 m. gegužės 23 d. patvirtintas Tarybos išvadas dėl Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos Nr. 28/2023 „Viešieji pirkimai ES. Per 10 metų laikotarpį iki 2021 m. konkurencija darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių srityje sumažėjo“ (dok. 10358/24); 2024 m. gegužės 24 d. Tarybos išvadas dėl konkurencingos Europos pramonės, remiančios mūsų žaliąją, skaitmeninę ir atsparią ateitį (dok. 10127/24); 2024 m. gegužės 30 d. Tarybos išvadas dėl visiems naudingos bendrosios rinkos (dok. 10298/24) ir 2024 m. gegužės 30 d. Tarybos išvadas dėl tvarių elektros tinklų infrastruktūros plėtojimo. Taip pat reikėtų pažymėti, kad La Hulpės deklaracijoje dėl socialinės Europos ateities, priimtoje 2024 m. balandžio 15–16 d. pirmininkaujančios Belgijos surengtoje aukšto lygio konferencijoje dėl Europos socialinių teisių ramsčio, pabrėžtas tikslas skatinti teisingą ir sąžiningą perėjimą prie neutralaus poveikio klimatui.

Techniniu lygmeniu diskutuojant dėl 2040 m. klimato srities tikslo buvo nagrinėjama daug įvairių temų. Apskritai delegacijos pritaria nuomonei, kad visi sektoriai turėtų prisidėti prie pertvarkos, kartu atsižvelgiant į jų ypatumus ir skirtingas aplinkybes valstybėse narėse, taip pat į poreikį užtikrinti teisingą pertvarką ir konkretų jos įgyvendinimą. Diskusijų metu akcentuoti konkretūs klausimai apibendrinami tolesniuose skirsniuose.

Europos pramonės konkurencingumo išsaugojimas ir bendrosios rinkos vaidmuo

Delegacijos tvirtai laikosi nuomonės, kad labai svarbu apsaugoti Europos pramonės konkurencingumą ir užtikrinti vienodas sąlygas tiek visame pasaulyje, tiek ES. Aktyvi klimato diplomatija yra būtina norint paskatinti pasauliniu mastu dėti daugiau klimato kaitos švelninimo pastangų. ES turėtų pasinaudoti pradininko pranašumu naujų technologijų rinkose ir kuo visapusiškiau išnaudoti bendrąją rinką. Svarbiausiųjų žaliavų aktas ir Poveikio klimatui neutralizavimo pramonės aktas gali padėti padidinti naujų technologijų kūrimo ir plėtros galimybes. Kartu būtina investuoti į darbuotojų mokymą, įgūdžių įgijimą ir perkvalifikavimą siekiant užtikrinti, kad Sąjungos darbo jėga galėtų reaguoti į pertvarkos poreikius ir pokyčius darbo rinkoje.

Tolesnių investicijų ir glaudesnio koordinavimo poreikis infrastruktūros plėtros kontekste

Visuotinai pripažįstama, kad reikia daugiau investicijų, be kita ko, į švarias technologijas ir energetikos bei transporto infrastruktūrą, taip pat, kad reikia pašalinti kliūtis ir taip paspartinti tarpvalstybinės infrastruktūros diegimą. Patikima ir nuspėjama šių investicijų sistema yra svarbi, tačiau kartu reikėtų vengti pernelyg didelio reglamentavimo ir biurokratizmo. Europos infrastruktūros tinklų priemonė ir Inovacijų fondas yra itin svarbios priemonės ir turėtų būti veiksmingai įgyvendinamos. Pagrindinė kliūtis – leidimų išdavimo procedūra, kuri turėtų būti supaprastinta ir sutrumpinta. Svarbu stiprinti administracinius gebėjimus ir dalytis gairėmis, informacija ir bendrais duomenimis, galbūt pasitelkiant temines platformas. Bendrai raginama veiksmingai naudoti ES lėšas ir pripažįstamas svarbus Europos investicijų banko vaidmuo. Tačiau taip pat pripažįstama, kad reikia daugiau privataus kapitalo, be kita ko, moksliniams tyrimams, plėtrai ir inovacijoms. Su investicijomis susijusi rizika turėtų būti mažinama, pavyzdžiui, taikant reguliavimo paramą arba rizikos pasidalijimo mechanizmus. Kiti delegacijų pasiūlymai, be kita ko, yra susiję su privačiojo ir viešojo sektorių partnerysčių skatinimu ir tarpvalstybinių projektų bei bendradarbiavimo, be kita ko, finansavimo klausimais, propagavimu. Kai kurios delegacijos taip pat nurodė, kad valstybės pagalba turi būti nukreipta taip, kad būtų išvengta konkurencijos iškraipymo.

Žiedinės ekonomikos ir klimato politikos sinergija ir tarpusavio darna

Plačiai pripažįstama, kokia svarbi yra žiedinė ekonomika ir efektyvus išteklių naudojimas, galintys padėti mažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir visuomenės išlaidas, taip pat priklausomybę nuo importo. Kelios delegacijos pasiūlė į klimato politiką įtraukti žiedinės ekonomikos metodus. Turėtų būti vykdoma žiedinės ekonomikos politika (pvz., ekologinis projektavimas), kuria siekiama sumažinti per gyvavimo ciklą išmetamų teršalų kiekį. Turėtų būti skatinama taikyti tvaraus vartojimo modelius suteikiant vartotojams tvarias ir įperkamas alternatyvas, taip pat informuojant ir didinant sąmoningumą.

2040 m. klimato srities tikslas ir anglies dioksido absorbavimo dėl su žeme susijusios veiklos bei technologiniu būdu indėlis

Nors dauguma delegacijų dar nepriėmė pozicijos dėl tikslo 2040 m. klimato srities tikslo lygio, kelios delegacijos sutinka, kad ES turi laiku užsibrėžti plataus užmojo tikslą. Kelios kitos delegacijos paprašė daugiau aiškumo dėl rekomenduojamo tikslo socialinio ir ekonominio poveikio. Iš esmės pripažinta, kad ateityje reikia didinti anglies dioksido absorbavimą, tačiau kai kurios delegacijos įspėjo, kad nustatant tikslą nereikėtų per daug kliautis nei technologiniu, nei gamtiniu anglies dioksido absorbavimu, nes esama įvairių neaiškumų. Kai kurios delegacijos taip pat pabrėžė, kad reikia atsižvelgti į visuomenės pritarimo klausimą. Keletas delegacijų akcentuoja atsinaujinančiųjų energijos išteklių, kaip energetikos pertvarkos pagrindo, vaidmenį, o kelios kitos delegacijos pabrėžia, kad reikia laikytis technologinio neutralumo principo. Keletas delegacijų taip pat akcentavo, jog svarbu, kad ES priimtų sprendimą dėl vidaus tikslo, kad likus pakankamai laiko iki COP 30 būtų galima pranešti apie atnaujintus nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus, laikantis Paryžiaus susitarimo.

Poreikis laikytis holistinio požiūrio žemės ūkio sektoriuje

Atsižvelgiant į tai, kad svarbu užtikrinti apsirūpinimo maistu saugumą, kaip pagrindinę žemės ūkio sektoriaus funkciją, šiame sektoriuje reikėtų taikyti holistinį požiūrį, kad būtų skatinama tvari maisto gamyba, įskaitant maisto gamybos ir vartojimo pusiausvyrą, ir naujos galimybės, be kita ko, siekiant aprūpinti bioekonomiką ir užtikrinti anglies dioksido absorbavimą. Toks integruotas požiūris turėtų apimti tiek rizikos valdymo, tiek rizikos mažinimo priemones ir jį taikant turėtų būti atsižvelgiama į poreikį užtikrinti sektoriaus konkurencingumą ir teisingas pajamas ūkininkams. Politika turėtų didinti sektoriaus atsparumą ir suteikti paskatų mažinti išmetamųjų teršalų kiekį, kartu atsižvelgiant į socialinį ir ekonominį poveikį ūkininkams.

Klausimai ministrams:

- *Kaip turėtų būti rengiamas ES 2040 m. klimato srities tikslas ir po 2030 m. galiosianti sistema, atsižvelgiant į Sąjungos įsipareigojimą siekti konkurencingai pereiti prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos, kartu suteikiant galimybių užsitikrinti lyderystę pramonės srityje ir skatinti teisingą ir sąžiningą pertvarką?*
  - *Kaip po 2030 m. galiosiančios sistemos kontekste būtų galima geriausiai sutelkti paklausos valdymo priemonės, įskaitant labiau žiedinį medžiagų naudojimą ir dalijimosi ekonomiką bei judumą, siekiant papildyti technologinio mažinimo galimybes, taip sumažinant investicijų poreikius ir kaštus visuomenei?*
-